

Голові разової спеціалізованої вченої ради PhD 11705

Запорізького національного університету,

доктору юридичних наук, професору

Колпакову В.К.

Рецензія

рецензента – доктора філософії у галузі права (PhD) Євтушенко Дар'ї Сергіївни на дисертацію Палкіна Андрія Юрійовича «Адміністративно-правовий механізм публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства», подану на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право»

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлюється комплексом сучасних викликів, що постали перед Україною в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення, коли стабільність економічного обігу, збереження робочих місць і відновлення платоспроможності суб'єктів господарювання набувають характеру пріоритетного публічного інтересу. Процедури неплатоспроможності та банкрутства у таких умовах перестають бути виключно приватноправовим інструментом врегулювання боргових зобов'язань і дедалі більше трансформуються у сферу публічного адміністрування, що спрямована на забезпечення економічної безпеки, податкової дисципліни, інвестиційної привабливості та соціальної стабільності.

Додаткової актуальності темі надає триваюча інституційна трансформація національного законодавства про банкрутство, зокрема функціонування Кодексу України з процедур банкрутства та постійні зміни під впливом судової практики. Це зумовлює необхідність наукового осмислення ролі держави та її органів у формуванні й реалізації політики запобігання банкрутству, забезпечення прозорості процедур, контролю за діяльністю арбітражних керуючих, запобігання зловживанням та корупційним ризикам. Водночас на практиці зберігаються проблеми термінологічної

невизначеності, неоднокового тлумачення норм, конфліктів між принципом незалежності арбітражного керуючого та впливом кредиторів, а також недостатньої цифровізації та міжвідомчої взаємодії реєстрів і державних органів.

У науковому вимірі актуальність дослідження визначається недостатнім рівнем комплексної розробленості саме адміністративно-правового аспекту механізму реалізації процедур банкрутства, оскільки значна частина наявних праць традиційно зосереджується на господарсько-процесуальній або цивілістичній площині. Це створює потребу у формуванні цілісної концепції адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері банкрутства, визначенні його структури, функцій, інструментів, суб'єктного складу та критеріїв ефективності з урахуванням балансу публічного і приватного інтересів.

Отже, обрана тема є своєчасною, суспільно значущою та такою, що має вагомим теоретичне і практичне значення для вдосконалення публічного управління у сфері неплатоспроможності, підвищення результативності процедур банкрутства та забезпечення економічної стійкості держави.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Рецензування дисертаційного дослідження А.Ю. Палкіна дає підстави дійти висновку, що робота є логічно вибудованою, належно структурованою та спирається на ґрунтовний аналіз значного масиву нормативно-правових актів і наукових джерел із загальної теорії держави і права, господарського та адміністративного права і процесу. Дисертація становить самостійну наукову працю, у якій відображено результати проведеного автором дослідження. Сформульовані теоретичні положення, висновки та пропозиції отримані дисертантом на підставі опрацювання й безпосереднього використання широкої науково-інформаційної та нормативної бази, а також матеріалів, що стосуються визначення адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства. Робота має комплексний характер і вирізняється послідовністю викладу, чіткістю визначення об'єкта й

предмета, а також спрямованістю на досягнення сформульованої мети та розв'язання поставлених завдань.

Належний рівень наукової обґрунтованості та практичної значущості отриманих результатів, які узагальнено відображено у наукових положеннях, висновках і рекомендаціях, забезпечено коректним методологічним і теоретичним підґрунтям вихідних позицій дослідження; застосуванням комплексу методів, що відповідають об'єкту, предмету, меті та завданням роботи; використанням сучасних напрацювань юридичної науки і широкої джерельної бази; а також належною апробацією основних ідей та положень. Вдалий добір методів, критичний аналіз і синтез наукової літератури та нормативно-правових актів, а також узагальнення здобутої інформації дали змогу автору ефективно розв'язати поставлені дослідницькі завдання й аргументовано висвітлити підходи до розуміння адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері банкрутства.

Достовірність одержаних результатів підтверджується не лише їх науковою новизною як системою нових знань, що певною мірою заповнюють наявні прогалини у господарському та адміністративному праві і процесі України, а й їх практичною затребуваністю на сучасному етапі, зокрема у контексті вдосконалення національного законодавства у частині регулювання та розуміння сутності адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства. Проведене дослідження є результатом власних напрацювань автора та становить обґрунтовану спробу визначити напрями підвищення ефективності відповідних підходів і механізмів.

Основні результати дисертації відображено у 6 наукових працях, із яких 3 – у статтях, опублікованих у фахових наукових виданнях, та 3 – у матеріалах (тезах) доповідей на наукових конференціях.

Аналіз змісту дисертації та опублікованих праць дає підстави констатувати належну аргументованість і обґрунтованість отриманих результатів у площині адміністративного права як для теоретичного

осмислення, так і для практичного застосування в межах визначених мети та завдань, що свідчить про високий науковий рівень роботи, що також підтверджується відповідністю кількості та змісту публікацій вимогам, установленим чинним законодавством України.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова новизна дисертаційного дослідження конкретизується у сформульованих положеннях, висновках і рекомендаціях та полягає в тому, що робота є одним із перших у вітчизняній юридичній науці комплексних досліджень, у межах яких здійснено системну характеристику адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства. Отримані результати вирізняються концептуальністю, цілісністю та спрямованістю на вирішення як теоретичних, так і прикладних проблем відповідної сфери правового регулювання.

У межах дисертації обґрунтовано нові підходи до вдосконалення інституційної побудови механізму публічного управління банкрутством, зокрема через поєднання державного регулювання, судового контролю та саморегулювання професійної діяльності арбітражних керуючих. Запропоновано модернізовану модель функціонування інституту арбітражних керуючих, орієнтовану на підвищення рівня прозорості, професійної відповідальності та ефективності процедур неплатоспроможності. Важливим елементом наукової новизни є також авторське бачення структурної побудови адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері банкрутства як інтегрованої системи функціональних і процедурних компонентів, що взаємодіють у межах єдиної управлінської логіки.

Подальшого розвитку набули наукові положення щодо класифікації моделей банкрутства з урахуванням їх про-боржничкової та про-кредиторської спрямованості, а також підходи до оцінки ефективності адміністративно-правового регулювання у сфері неплатоспроможності з позицій балансу публічних і приватних інтересів. У дисертації розширено доктринальне

розуміння адміністративно-правової відповідальності у сфері банкрутства та обґрунтовано необхідність удосконалення механізмів реагування на недобросовісну процесуальну поведінку учасників провадження.

Окрему наукову цінність становить адаптація та осмислення зарубіжного досвіду регулювання процедур банкрутства крізь призму можливостей його імплементації в український правопорядок з урахуванням особливостей воєнного та післявоєнного періоду. Запропоновані автором підходи формують підґрунтя для подальшого розвитку теорії адміністративного права у сфері економічного управління та сприяють вдосконаленню практики застосування законодавства про банкрутство.

Загалом дисертація містить систему взаємопов'язаних наукових положень, висновків і рекомендацій, впровадження яких у національний правовий простір сприятиме вирішенню низки актуальних теоретичних і практичних завдань, що свідчить про цілісність, завершеність і значущість наукової новизни результатів, отриманих А.Ю. Палкіним.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Рецензоване дисертаційне дослідження ґрунтується на системному аналізі та узагальненні вагомих наукових праць вітчизняних і зарубіжних представників адміністративно-правової доктрини, у яких висвітлюються питання сутності та змісту адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедур банкрутства.

Нормативну основу роботи становлять Конституція України, відповідні міжнародно-правові акти, закони України, акти Президента України та Кабінету Міністрів України, а також підзаконні нормативно-правові акти, що регламентують організаційні та процедурні засади публічного управління у сфері неплатоспроможності. Аргументація авторських висновків щодо напрямів підвищення ефективності функціонування зазначеного механізму забезпечена також залученням порівняльно-правового матеріалу та аналізом практик нормативного врегулювання інституту банкрутства в окремих

зарубіжних правопорядках.

Теоретичне підґрунтя дослідження сформовано на основі положень загальної теорії права, адміністративного та господарського права, а також окремих положень теорії держави і права, що дозволило автору комплексно розкрити міжгалузеву природу досліджуваної проблематики.

Емпіричну базу роботи становлять узагальнені дані щодо сучасного стану правового регулювання адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства, що надало можливість об'єктивно оцінити наявні проблеми та обґрунтувати відповідні пропозиції з удосконалення законодавства і правозастосовної практики.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Сформульовані в дисертації наукові положення, висновки та рекомендації є належно аргументованими з позицій логіки викладу й методології наукового пізнання. Їх отриманню передувала ґрунтовна аналітична робота, що охоплювала опрацювання нормативно-правових актів, а також широкого кола вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, у яких порушуються питання визначення сутності адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства. Достатній рівень достовірності та наукової обґрунтованості результатів дослідження забезпечено використанням значного масиву літератури, узагальненням практичних матеріалів і застосуванням адекватних предмету дослідження методів наукового аналізу. Автор демонструє впевнене володіння формально-юридичним, системно-структурним і структурно-функціональним методами, а також прийомами логічного аналізу та синтезу, що позитивно позначається на якості аргументації.

Обґрунтованість і вірогідність отриманих результатів дисертаційної роботи А.Ю. Палкіна зумовлюються також належним добором емпіричної бази. Дисертантом опрацьовано значну кількість нормативно-правових актів і наукових джерел, що дозволило комплексно висвітлити досліджувану

проблематику. Додатковим чинником, який підтверджує якість проведеного дослідження, є логічно вибудована структура дисертації, яка відображає послідовність викладення матеріалу та забезпечує цілісність наукової аргументації. У підсумку визначені автором завдання, спрямовані на досягнення мети дослідження, виконані на належному методологічному рівні, що свідчить про сформованість у А.Ю. Палкіна необхідних навичок наукової діяльності та вміння коректно застосовувати методологічний інструментарій у процесі дослідження.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у тому, що сформульовані у дисертації пропозиції і висновки можуть бути використані у: *науково-дослідній діяльності* – для подальшого розроблення теоретичних і прикладних проблем адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства; *правотворчій та правозастосовній діяльності* – результати дослідження містять низку пропозицій щодо внесення змін до чинного адміністративного законодавства, викладені рекомендації можуть бути використані для підвищення ефективності адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства; *навчальному процесі* – у викладанні студентам закладів вищої освіти дисциплін «Адміністративне право України», «Адміністративне судочинство», «Господарське право України».

Оцінка змісту дисертації та її завершеності в цілому свідчить, що дисертаційна робота Палкіна Андрія Юрійовича на тему «Адміністративно-правовий механізм публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства» має цілісний, структурований і комплексний характер. Виклад матеріалу є логічно послідовним, розділи та підрозділи взаємопов'язані, а зміст роботи відповідає заявленій меті та завданням дослідження. Автором забезпечено належний рівень системності у висвітленні теоретичних положень і практико-орієнтованих висновків, що дає підстави розглядати дисертацію як завершене наукове дослідження.

За формальними та змістовими ознаками дисертація відповідає вимогам, установленим чинними нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України, зокрема положенням Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами, внесеними постановою від 03 квітня 2019 р. № 283), а також Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертація А.Ю. Палкіна складається зі вступу, двох розділів, які містять сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 229 сторінок, у т. ч. основного тексту – 186 сторінок. Список використаних джерел налічує 194 найменування.

В анотації рецензованого дисертаційного дослідження, виконаного А.Ю. Палкіним, стисло та змістовно викладено основні положення наукової новизни, ключові висновки й пропозиції, спрямовані на визначення напрямів підвищення ефективності підходів до розуміння сутності адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства.

У вступі автор обґрунтовує актуальність обраної тематики, визначає об'єкт і предмет дослідження, формулює мету та завдання, окреслює зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами й темами. Крім того, у вступній частині наведено характеристику джерельної та теоретичної бази дослідження, розкрито застосовану методологію наукового пізнання, що забезпечило можливість послідовного досягнення мети та виконання поставлених наукових завдань.

У розділі 1 «Теоретична характеристика адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства»

автором комплексно висвітлено історико-правові передумови становлення та методологічні засади відповідного механізму, здійснено аналіз еволюції правового регулювання банкрутства в Україні, розкрито сутність і зміст адміністративно-правового механізму публічного управління у цій сфері, а також систематизовано нормативно-правові засади здійснення публічного управління під час реалізації процедур банкрутства.

У розділі 2 «Реалізація адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства» охарактеризовано суб'єктний склад зазначеного механізму, визначено його функціональний і процедурний зміст, а також проаналізовано зарубіжний досвід реалізації адміністративно-правових інструментів публічного управління у сфері неплатоспроможності, що дозволило авторові виокремити релевантні для України підходи та практики.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційного дослідження.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження А.Ю. Палкіна, варто вказати на певні дискусійні положення:

1. Попри глибину і масштабність порівняльно-правового аналізу, у роботі не завжди чітко окреслено, які саме елементи зарубіжних моделей мають безпосереднє значення для формування адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері банкрутства в Україні. У ряді випадків іноземний досвід подається як самодостатній історико-правовий матеріал, без належної інтеграції у сучасний український адміністративно-правовий контекст;

2. У роботі ґрунтовно подано позиції провідних учених щодо правової природи інституту банкрутства, статусу арбітражного керуючого, галузевої належності конкурсного права та співвідношення публічно-правових і приватноправових елементів. Однак у ряді випадків автор зупиняється на викладенні різних наукових підходів без належної критичної оцінки та чіткого формулювання власної аргументованої позиції, що знижує

рівень наукової дискусійності дослідження і створює враження певної нейтральності там, де очікується авторське концептуальне узагальнення. У подальшій роботі доцільно було б більш виразно окреслити, які саме доктринальні підходи автор підтримує, а які вважає недостатньо обґрунтованими, з відповідним мотивуванням.

3. Автор переконливо доводить публічно-правовий характер діяльності арбітражного керуючого, однак у тексті простежується коливання між його віднесенням до адміністративно-правових, господарсько-правових та цивільно-правових конструкцій. Така багатовекторність не завжди супроводжується чітким критеріальним розмежуванням, що ускладнює сприйняття остаточної авторської позиції щодо галузевої належності інституту. Це породжує певну методологічну невизначеність і потребує більш чіткої концептуальної фіксації адміністративно-правового підходу як базового.

Висловлені зауваження не мають принципового характеру та істотно не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованого дослідження, виконаного А.Ю. Палкіним, а радше слугують підґрунтям для подальшої наукової дискусії з проблематики дисертації.

Ознайомлення з результатами дисертаційного дослідження дає підстави стверджувати, що дисертація А.Ю. Палкіна є самостійною та завершеною науковою працею, у якій запропоновано авторське бачення й оригінальний підхід до розкриття сутності адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства.

Узагальнюючи викладене, слід констатувати, що дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правовий механізм публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства» є завершеною науковою працею, у межах якої отримано нові науково обґрунтовані результати та запропоновано нове вирішення наукової проблеми, що полягає у комплексному аналізі сучасного стану й визначенні перспектив забезпечення ефективності підходів до розуміння організаційно-правової структури та

функціонального призначення процедур відновлення платоспроможності суб'єктів господарювання.

Дисертація відповідає вимогам, установленим Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2019 р. № 283), а також Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. З огляду на це, її автор – Палкін Андрій Юрійович – за результатами публічного захисту заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

доктор філософії у галузі права (PhD),
старший викладач кафедри конституційного
та адміністративного права
Запорізького національного університету

 — Д.С. Євтушенко

Підпис
засвідчую

НАЧАЛЬНИК
ВІДДІЛУ КАДРІВ

 Д.В. Семак